

Βιωματικό Πρόγραμμα

«Το Παράπονο των Ζώων»

Πρόγραμμα για τα ζώα υπό εξαφάνιση

Εκπαιδευτική πρόταση

Επιστημονική επιμέλεια: Παρασκευή Ρένεση

Φυσικός Περιβάλλοντος / Υπεύθυνη Σχεδιασμού Προγραμμάτων

Η πρόκληση

Η φύση απειλείται και όλο και περισσότερα ζώα κινδυνεύουν να εξαφανιστούν καθημερινά, τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Όμως κάθε είδος που χάνεται, δημιουργεί προβλήματα και στο υπόλοιπο οικοσύστημα. Οι άνθρωποι οφείλουν να προστατεύουν και να σέβονται τη φύση και φυσικά να ακούν το «παράπονο» των ζώων.

Στόχος

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα αποσκοπεί τα παιδιά να αναγνωρίζουν τη σημασία ανάληψης άμεσης δράσης για τον τερματισμό της λαθροθηρίας και της παράνομης διακίνησης προστατευόμενων ειδών της χλωρίδας και της πανίδας καθώς επίσης και αντιλαμβάνονται τη σπουδαιότητα ενίσχυσης της παγκόσμιας στήριξης των προσπαθειών καταπολέμησης της λαθροθηρίας και της παράνομης διακίνησης προστατευόμενων ειδών, αυξάνοντας την ικανότητα των τοπικών κοινοτήτων να επιδιώκουν ευκαιρίες βιώσιμων συνθηκών διαβίωσης.

Επιπλέον, μέσα από βιωματικές δραστηριότητες, τα παιδιά γνωρίζουν τα ζώα που απειλούνται προς εξαφάνιση και την ιδιαίτερη σημασία τους για την ισορροπία της ζωής στον πλανήτη μας, ενημερώνονται για τα ζώα που κινδυνεύουν να αφανιστούν στην πατρίδα μας καθώς και για τις αιτίες εξαφάνισης, μαθαίνουν τρόπους για την προστασία των ζώων και ευαισθητοποιούνται, ώστε να συμβάλλουν στην προσπάθεια των οικολογικών οργανώσεων και άλλων φορέων.

Κάνει χρήση διεθνών εκπαιδευτικών υλικών που διατίθενται στην ελληνική εκπαιδευτική κοινότητα μέσω των διεθνών συνεργασιών του Οργανισμού μας.

Ενισχύει τη σύνδεση της εκπαιδευτικής κοινότητας με το σύνολο της τοπικής κοινωνίας, αναπτύσσοντας δράσεις διάδρασης και κοινής αντιμετώπισης των μεγάλων κοινωνικών & περιβαλλοντικών θεμάτων που προκύπτουν από την Agenda 2030 & τους 17 Παγκόσμιους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ

Επιμέρους στόχοι που εξυπηρετούνται

- Να ενισχύσουν την κριτική ικανότητα και δημιουργικότητά τους.
- Να καλλιεργήσουν ικανότητα λήψης αποφάσεων.
- Να αναπτύξουν πνεύμα συνεργασίας και υπευθυνότητας.
- Να διατυπώνουν συμπεράσματα και να ενθαρρύνονται στη διεξαγωγή διαλόγου στηρίζοντας τις απόψεις τους με επιχειρήματα.
- Να καλλιεργήσουν δεξιότητες του νου (κατασκευές, δημιουργίες)
- Να ενισχύσουν τις δεξιότητές τους στη χρήση των ψηφιακών μέσων.

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Οι μαθητές:

- να κατανοήσουν το περιβάλλον στο οποίο ζουν φυσικό και τεχνητό καθώς και την αλληλεξάρτηση του ανθρώπου με αυτό
- να ενημερωθούν για τη σημασία του νερού και τη σωστή διαχείριση του μέσω της βιωματικής εκπαίδευσης, τη διαδικασία της έρευνας και της απόκτησης της γνώσης μέσα από την εμπειρία
- να αποκτήσουν οικολογική συνείδηση, ασχολούμενοι ατομικά και ομαδικά με θέματα που τους ενδιαφέρουν και τους απασχολούν στην καθημερινότητά τους
- να πιστέψουν ότι η αλλαγή προς έναν καλύτερο κόσμο είναι κάτι το εφικτό
- να εμπυχώσουμε τους μαθητές να γίνουν «οι ήρωες» αυτής της μεγάλης αλλαγής και να αναλάβουν ενεργό ρόλο στη χώρα μας
- να βγουν από το στενό σχολικό περιβάλλον και να γίνουν πρεσβευτές των Παγκόσμιων Στόχων στην τοπική κοινωνία.

3

Σκεπτικό ανάπτυξης

Το σκεπτικό ανάπτυξης του εκπαιδευτικού προγράμματος περιλαμβάνει:

- την παρουσίαση και ενημέρωση πάνω στους 17 Παγκόσμιους Στόχους που θα Αλλάξουν τον Κόσμο
- τη διαδικασία τροποποίησης της στάσης των μαθητών απέναντι στα μεγάλα προβλήματα του σύγχρονου κόσμου και τη δημιουργία των Ενεργών Πολιτών.

Η διαδικασία ενεργοποίησης της μαθητικής κοινότητας για τη δημιουργία των «ηρώων που θα αλλάξουν τον Κόσμο» βασίζεται στα παρακάτω βήματα:

Βήματα προς την Ενεργοποίηση

1. Σκέψου το θέμα,
2. Συζήτησέ το,
3. Ονειρεύσου την αλλαγή,
4. Γράψε για αυτό,
5. Κάνε τέχνη,
6. Δράσε! Πάρε μέρος σε ενέργειες που θα φέρουν την αλλαγή!

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα:

Σχεδιάστηκε από την εκπαιδευτική και επιστημονική ομάδα του Βιωματικού Σχολείου, του εκπαιδευτικού τμήματος του [QualityNet Foundation](http://QualityNetFoundation.org), εξειδικευμένου Οργανισμού στα θέματα της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Υλοποιείται από το Βιωματικό Σχολείο στα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Αποτελεί μέρος της πρωτοβουλίας In Action «Δημιουργούμε έναν καλύτερο κόσμο» www.inactionforabetterworld.com, που προωθεί την εκπαίδευση, δέσμευση και ενεργοποίηση της ελληνικής κοινωνίας για τους 17 Παγκόσμιους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης. Έχει βραβευθεί στα **European Sustainability Awards 2019**, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ως το καλύτερο πρόγραμμα Μη κερδοσκοπικού στην Ευρώπη.

Περιεχόμενο

Οι μαθητές -μέσα από ευχάριστες βιωματικές, διαθεματικές, ανακαλυπτικές, ομαδικές και ατομικές δραστηριότητες, δράσεις και παιχνίδια- αντιλαμβάνονται τη σημασία και την αξία της προστασίας του περιβάλλοντος και της ορθής διαχείρισης του νερού για την ποιότητα της ζωής τους. Στην προσπάθεια αυτή, αρωγός είναι οπτικό και ακουστικό υλικό και βιωματικές δράσεις.

Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι το περιβάλλον είναι ένα θέμα με πολλές πτυχές που άπτονται πολλών θεματικών ενοτήτων, το πρόγραμμα αυτό αναπτύσσεται μέσα από ποικίλα μαθησιακά αντικείμενα.

Το υλικό για τον εκπαιδευτικό και τον μαθητή περιέχει:

- οδηγός μαθήματος,
- φύλλα δραστηριότητας,
- οπτικοακουστικό υλικό,
- συνεργατικές βιωματικές δράσεις.
- Δικτυακά Παιχνίδια

Ηλικιακές Ομάδες αναφοράς του προγράμματος

Το υλικό αναφέρεται στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Ο εκπαιδευτικός ανάλογα με το επίπεδο και τις ανάγκες της τάξης του μπορεί να αξιοποιήσει και προσαρμόσει τις προτεινόμενες δραστηριότητες.

Δομή Βιωματικού Προγράμματος

για τα ηλικιακά επίπεδα Νηπιαγωγείου και τάξεων Α΄, Β΄ & Γ΄ Δημοτικού

Σε κάθε περίπτωση και ανάλογα με το ηλικιακό επίπεδο στο οποίο απευθυνόμαστε γίνεται **προσαρμογή του λεκτικού και της δομής**, έτσι ώστε να ανταποκρινόμαστε με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στις ανάγκες του κάθε επιπέδου.

Η επιλογή των θεμάτων που αναπτύσσουμε στα προγράμματά μας αποτελεί προϊόν έρευνας στην εκπαιδευτική κοινότητα και συνάδει αφενός με τις προτάσεις των εκπαιδευτικών, που γνωρίζουν πολύ καλά τις ανάγκες υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας καθώς και τις γενικότερες κοινωνικές συνθήκες και αφετέρου με τις υποδείξεις της επιστημονικής κοινότητας και των σύγχρονων δεδομένων για τα θέματα της Βιώσιμης Ανάπτυξης.

Τα προγράμματά μας υλοποιούνται μέσα από συμμετοχικές ομαδικές δραστηριότητες αξιοποιώντας τόσο τις νέες τεχνολογίες όσο και τα εργαλεία της βιωματικής προσέγγισης και ενεργητικής μάθησης, όπως: θεατρικό παιχνίδι, δραματοποιήσεις και αφηγήσεις παραμυθιών, μουσικοχορευτικά δρώμενα, κουκλοθεατρικές παραστάσεις, πρωτότυπα τραγούδια & μουσική για το κάθε πρόγραμμα, κινητικά παιχνίδια, φύλλα εργασίας, ερωτηματολόγια και έρευνες, δράσεις πεδίου, προβολές οπτικού υλικού.

Το κάθε πρόγραμμα που υλοποιούμε συνοδεύεται από αντίστοιχο **θεματικό υλικό** με ενημερωτικά κείμενα για το δάσκαλο & φύλλα δραστηριότητας για τους μαθητές. Ταυτόχρονα, κάθε μαθητής λαμβάνει αναμνηστικό «δώρο» με στόχο τη διατήρηση των μηνυμάτων του προγράμματος.

Δομή για τα ηλικιακά επίπεδα Α΄, Β΄ & Γ΄ Δημοτικού:

Υποστηρικτικά Μέσα/ Υλικά:

- Προβολέας/υπολογιστής
- Παρουσίαση
- Ήχοι ζώων
- Τάπητας δραστηριότητας
- Κούκλες ζώων υπό εξαφάνιση
- Μουσική
- Κουβάρι
- Κούκλα-άνθρωπος
- Ψηφιακά διαδραστικά παιχνίδια

Δραστηριότητες:

Αναφορά στο θέμα-παρουσίαση

Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά τη σοβαρότητα του θέματος «Ζώα υπό εξαφάνιση» και να γνωρίσουν τα σημαντικότερα ζώα αυτής της κατηγορίας.

Οι φωνές των ζώων

Να γνωρίσουν τις φωνές των ζώων και να έρθουν σε επαφή με αυτά. Βάζουμε ήχους ζώων. Μόλις ακουστεί ένας ήχος τον σταματώ και τα προτρέπω να απαντήσουν με τον ίδιο τρόπο στον φίλο μας. Εναλλακτικά, ρωτώ πρώτα πως ακούγονται ή πως θα μπορούσαν να ακούγονται τα διάφορα ζώα και αφού μου απαντήσουν τα παιδιά, επιβεβαιώνω.

Τα ζώα στο περιβάλλον τους

Να γνωρίσουν τα ζώα στο φυσικό τους περιβάλλον, πώς αυτά απειλούνται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και τι μέτρα έχουν ληφθεί για την προστασία τους. Σε τάπητα, στο οποίο απεικονίζονται παραπάνω του ενός οικοσυστήματα, ξεκινούμε παρουσιάζοντας ένα – ένα οικοσύστημα. Μετά μπαίνει η ανθρώπινη δραστηριότητα με μια λογική σειρά. Σπίτια, δρόμοι, υλοτομία Συνειδητοποιείται η κατάσταση.

Παρουσίαση ζώων - αφήγηση

Έχουμε και στη χώρα μας ζώα τα οποία βρίσκονται σε κίνδυνο. «Καλούμε» τα ζώα να μας μιλήσουν για την κατάσταση και για τις δικές τους εμπειρίες. Παρουσιάζουμε τα ζωάκια - κούκλες. Στο τέλος αναπτύσσουμε συζήτηση για την καλύτερη κατανόηση.

Ευαισθητοποίηση

Να συνειδητοποιήσουν τα παιδιά γιατί τα αφορά το θέμα των ζώων υπό εξαφάνιση και τον ρόλο που μπορούν να παίξουν τα παιδιά στη προστασία των ζώων, αναγνωρίζοντας τη σημασία ανάληψης άμεσης δράσης για τον τερματισμό της λαθροθηρίας και της παράνομης διακίνησης προστατευόμενων ειδών της χλωρίδας και της πανίδας .

Κινητικό Παιχνίδι

Με μουσική υπόκρουση, ανάλογα με την ένταση του παιχνιδιού, τα παιδιά αποκτούν ρόλους ακολουθώντας τις οδηγίες. Τα παιδιά παροτρύνονται να σηκωθούν από τις θέσεις τους και να κινηθούν λίγο υπό τον ήχο της μουσικής. Στη συνέχεια σε ομάδες δουλεύουν τις ιστορίες των ζώων. Οι ιστορίες βασίζονται στην εναλλαγή ρυθμών και καταστάσεων. Χρησιμοποιούμε το σώμα, σε διάφορες στάσεις και εκφράσεις.

«Το δίκτυ της ζωής»

Η κατανόηση της αναγκαιότητας όλων των ζώων/ οργανισμών για την ύπαρξη της ισορροπίας στον πλανήτη και της ομαλής εξέλιξης της ζωής του ανθρώπου.

Αναλυτικός Οδηγός Υλοποίησης

Ο Αναλυτικός Οδηγός Υλοποίησης του προγράμματος βρίσκεται αναρτημένος στην πλατφόρμα www.inactionforabetterworld.com και αποτελείται από τα παρακάτω περιεχόμενα .

6

Υλικό εκπαιδευτικού,

Αναλυτικός Οδηγός Υλοποίησης του προγράμματος αναλόγως ηλικιακού επιπέδου
(προ νήπιο -νήπιο, Α, Β,Γ Δημοτικού)

Υλικό Τεκμηρίωσης

Ενημερωτικό υλικό & έρευνες, Πηγές,Βιβλία

Υποστηρικτικά Μαθησιακά Αντικείμενα

Φύλλα με δραστηριότητες

Ανάπτυξη δραστηριοτήτων αναλόγως θεματικής προσέγγισης & ηλικιακού επιπέδου

Παραμύθι

Ανάπτυξη παραμυθιού με τους ήρωες του νερού

Παρουσίαση

Συνολική προσέγγιση στο θέμα με παρουσίαση powerpoint

Μουσική & Τραγούδι

Ανάπτυξη μουσικοχορευτικής δραστηριότητας με την υποστήριξη πρωτότυπου τραγουδιού

Επιδαπέδιος Τάπητας & Επιτραπέζιο παιχνίδι

Αφίσα Τάξης

Αξιολόγηση: Φόρμα αξιολόγησης δραστηριότητας από τον εκπαιδευτικό

Υλικό μαθητή

Αναμνηστικό δώρο

Αναμνηστικός έπαινος συμμετοχής στο πρόγραμμα

<https://inactionforabetterworld.com/%ce%b2%ce%b9%cf%89%ce%bc%ce%b1%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%ac-%cf%80%cf%81%ce%bf%ce%b3%cf%81%ce%ac%ce%bc%ce%bc%ce%b1%cf%84%ce%b1/%cf%80%ce%b5%cf%81%ce%b9%ce%b2%ce%ac%ce%bb%ce%bb%ce%bf%ce%bd/paraono-zoon-nipia-pronipia/>

<https://inactionforabetterworld.com/%ce%b2%ce%b9%cf%89%ce%bc%ce%b1%cf%84%ce%b9%ce%ba%ce%ac-%cf%80%cf%81%ce%bf%ce%b3%cf%81%ce%ac%ce%bc%ce%bc%ce%b1%cf%84%ce%b1/%cf%80%ce%b5%cf%81%ce%b9%ce%b2%ce%ac%ce%bb%ce%bb%ce%bf%ce%bd/paraono-zoon-abc-dimotikou/>

Υποστήριξη Εκπαιδευτικής διαδικασίας

Δίκτυο Σχολείων

Μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, www.inactionforabetterworld.com τα σχολεία έχουν τη δυνατότητα επικοινωνίας των έργων/δημιουργιών/υλικών από την υλοποίηση του προγράμματος, αποτελώντας θετικό παράδειγμα και για άλλες ομάδες που ενδιαφέρονται για τη συγκεκριμένη θεματική της ισορροπημένης διατροφής και σωματικής δραστηριότητας.

7

Ενημέρωση/εκπαίδευση εκπαιδευτικών

Είναι σημαντική η ενημέρωση του εκπαιδευτικού πάνω στα θέματα της προστασίας του περιβάλλοντος και της ορθής διαχείρισης του νερού. Η ενημέρωση αυτή προσφέρεται αναλυτικά μέσω του υλικού του προγράμματος, τόσο μέσω του θεωρητικού υλικού όσο και των άρθρων.

Γραμμή υποστήριξης

Με στόχο την υποστήριξη προς τον εκπαιδευτικό χρήστη των εκπαιδευτικών υλικών & προγραμμάτων, ο Οργανισμός μας διατηρεί γραμμή βοήθειας τηλεφωνικής και ηλεκτρονικής υποστήριξης με εκπαιδευτικό προσωπικό, με στόχο τη συνεργασία σε επίπεδο υλοποίησης, τη διάδραση αλλά και την ανατροφοδότηση.

Η αξιολόγηση του προγράμματος

Η αξιολόγηση είναι πολύ σημαντική εκπαιδευτική διαδικασία, που στόχο έχει να προσδιορίσει το αποτέλεσμα της δραστηριότητας σε σχέση με τους στόχους τους οποίους αυτή επιδιώκει και την καταλληλότητα των μέσων και μεθόδων που χρησιμοποιήθηκαν για την επίτευξη τους. Μέσω της αξιολόγησης αφενός εκτιμάται η αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής πρακτικής και αφετέρου επιδιώκεται η βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Οι άξονες και τα κριτήρια αξιολόγησης προκύπτουν από τους στόχους που αρχικά τέθηκαν και από το βαθμό επίτευξής τους.

Στη συνέχεια παρατίθενται ενδεικτικές ερωτήσεις αξιολόγησης-επίτευξης των στόχων του προγράμματος από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό:

- Επιτεύχθηκαν όλοι οι στόχοι του προγράμματος;
- Υπήρξαν στόχοι που δεν επιτεύχθηκαν; Ποιοι ήταν αυτοί και γιατί δεν επιτεύχθηκαν;
- Χρειάστηκε να αλλάξουν κάποιοι στόχοι; Ποιοι ήταν αυτοί;
- Ποιες δραστηριότητες ήταν οι πιο ενδιαφέρουσες για τα παιδιά;
- Αξιοποιήθηκαν πηγές και εξωτερικοί φορείς;
- Υπήρξε έρευνα πεδίου;
- Προτάσεις βελτίωσης;

Η παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού προγράμματος από τον Οργανισμό ως υλικό αλλά και ως μέθοδος παρέμβασης και αλλαγής νοοτροπίας πραγματοποιείται μέσα από ερωτηματολόγιο αξιολόγησης του εκπαιδευτικού. Επίσης, καταγράφονται τα σχόλια θετικά ή αρνητικά των εκπαιδευτικών που υλοποίησαν το πρόγραμμα, καθώς και η αριθμητική συμμετοχή σε ετήσια βάση.